

Vlaanderen
is milieu

Jaarverslag Water 2016

syntheserapport

De emissies van bedrijven komen (al dan niet na bedrijfseigen zuivering) hoofdzakelijk rechtstreeks in het oppervlaktewater terecht. Het aandeel van de transportroute “rechtstreekse emissies naar oppervlaktewater” ten opzichte van de totale netto-emissie van bedrijven varieert naargelang de stof tussen 44% en 95%. Gemiddeld over alle stoffen worden de grootste emissies veroorzaakt door de bedrijfssectoren voeding, chemie en metaal.

Ook incidentele lozingen zijn een bron van verontreiniging van oppervlaktewater. Sinds 2011 werd daartoe een permanentiewerking ingevoerd en sinds februari 2013 heeft de VMM specifieke wateronderzoekers ingeschakeld die milieu-incidenten nader onderzoeken. Door een snelle tussenkomst van VMM kunnen (lokale) toezichthouders (bv. lokale milieudiensten, waterloopbeheerders, milieu-inspectie...) een verontreiniging sneller aanpakken of preventief de schade inperken. In 2016 verwerkte de milieu-incidentenwerking 908 meldingen. Dat is 3 keer meer dan in het referentiejaar 2011. Daarvan leidden 396 meldingen tot een incidentendossier.

Uit de toetsing aan de drempelwaarde blijkt dat in het winterjaar 2016-2017 21% van de meetplaatsen minstens éénmaal de drempelwaarde van 50 mg **nitraat** per liter overschrijdt. Sinds 2002 is er een daling opgetreden in het percentage meetplaatsen met overschrijding. Vanaf het winterjaar 2013-2014 blijft het percentage overschrijdingen echter stabiel op 20-21%. Ondanks de voorziene en genomen MAP5-maatregelen in de periode 2015-2018 ligt de vooropgestelde doelstelling om tegen 2018 slechts 5% meetplaatsen met overschrijding te halen niet meer binnen bereik. Uit de trendanalyse van de **nitraat**concentraties per meetplaats van winterjaar 2007-2008 tot en met winterjaar 2016-2017 blijkt wel dat het percentage meetplaatsen met een significante dalende trend (38%) merkelijk groter is dan het percentage meetplaatsen met een significante stijgende trend (2%).

Algemene waterkwaliteit

[illegible]

In 2016 voldoen er minder waterlichamen aan de typespecifieke norm voor de parameters **opgeloste zuurstof, chemisch zuurstofverbruik, orthofosfaat en nitraat** dan in vorige jaren. Voor de parameters **zuurtegraad, totaal stikstof en totaal fosfor** voldoen meer waterlichamen aan de normen.

Pesticiden

De cijfers van de bedrijven tonen aan dat er geen systematische problemen zijn bij de bedrijfslozingen.

In oppervlaktewater zorgt een beperkt aantal pesticiden voor heel wat overschrijdingen van de milieukwaliteitsnorm (MKN), Predicted No Effect Concentration (PNEC) of Maximum Acceptable Concentration (MAC). Deze PNEC en MAC zijn op dezelfde manier als de MKN afgeleid op basis van ecotoxiciteitsdata. In 2016 waren de gemiddelde concentraties van **imidacloprid**, **flufenacet** en **diflufenican** in respectievelijk 74%, 43% en 42% van de meetplaatsen te hoog. De maximale concentraties van **diflufenican** en **flufenacet** waren in respectievelijk 60% en 42% van de meetplaatsen te hoog. Voor stoffen waarvoor gebruiksbeperkingen en/of verbodsbepalingen zijn ingevoerd daalt op lange termijn de gemiddelde concentratie in oppervlaktewater. Voor de meeste erkende pesticiden schommelen de laatste jaren de gemiddelde concentraties rond dezelfde waarde of zijn ze voor sommige pesticiden gedaald.

[illegible]

Sinds 2015 meet de VMM ook een aantal pesticiden in biota. De eerste meetcampagne toont enkel overschrijdingen van de biota-MKN aan voor **cis-heptachloorepoxide**.

Bijna 80% van alle meetplaatsen voor waterbodems vertoonde in de periode 2000-2011 geen afwijking ten opzichte van de referentiewaarde voor **organochloorpesticiden** (OCP's). Deze meetplaatsen worden als niet verontreinigd beoordeeld. In de laatste gemeten cyclus (2012-2015) is het aandeel van niet verontreinigde waterbodems met OCP echter gedaald van 80% naar 65%.

Kwaliteit van het zwembadwater

Op basis van de Europese zwemwaterrichtlijn wordt het zwemwater ingedeeld in 4 verschillende klassen: *uitstekend*, *goed*, *aanvaardbaar* of *slecht*. Deze indeling gebeurt op basis van alle bacteriologische resultaten van de afgelopen 4 badseizoenen en geeft dus de gemiddelde zwemwaterkwaliteit weer.

In 2016 behoorden 79 zwemwateren tot de klasse uitstekend en 7 tot de klasse goed. Net als vorig jaar was er één locatie met een aanvaardbare kwaliteit en één locatie met een slechte kwaliteit. Het aantal uitstekende zwemwateren is het hoogste ooit, vooral door de blijvende verbetering van de zwemwaterkwaliteit aan de kust.

Besluit

De belasting van het oppervlaktewater door bedrijven en huishoudens neemt nog steeds geleidelijk af voor de algemene parameters **BZV**, **CZV**, **totaal stikstof** en **totaal fosfor**. De metingen van nutriënten in landbouwgebied geven aan dat de belasting van het oppervlaktewater met **nitraat** en **orthofosfaat** de laatste jaren stabiel blijven en dat de doelstellingen van MAP5 niet gehaald zullen worden.

Ook de resultaten voor de algemene fysisch-chemische parameters in 2016 geven aan dat de kwaliteit stagneert: voor bepaalde parameters is er een lichte vooruitgang, voor andere parameters een lichte achteruitgang. De algemene kwaliteitsverbetering, zoals gemeten in de periode 2007-2013, zet zich niet altijd door.

Verdere inspanningen zullen dus nodig blijven om de normen te halen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van een goede ecologische toestand in onze watersystemen. Voor het behalen van een goede ecologische toestand moet een waterlichaam immers goed scoren voor zowel fysische en chemische parameters als voor alle biologische waterkwaliteitsparameters.

REFERENCES

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Fysisch-chemische kwaliteit oppervlaktewater 2016.

<http://www.vmm.be/publicaties>

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Evaluatie saneringsinfrastructuur 2016.

<http://www.vmm.be/publicaties>

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Kwaliteit van het zwemwater in 2016.

<http://www.vmm.be/publicaties>

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Nutriënten in oppervlaktewater in landbouwgebied, resultaten MAP-meetnet 2016-2017.

<http://www.vmm.be/publicaties>

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Bronnen van waterverontreiniging in 2016.

<http://www.vmm.be/publicaties>

Vlaamse Milieumaatschappij (2017), Pesticiden 2015-2016.

<http://www.vmm.be/publicaties>

[illegible]

